

Jaarverslag

Wmo-Raad Enschede

2015

Inhoud

	Pag.
1. Inleiding	3
2. Opdracht, samenstelling, ontwikkeling en werkwijze Wmo-raad	4
3. Commissies	5
4. Adviezen Wmo-raad	8
Bijlage: afkortingenlijst	19

1. Inleiding

De Wmo-raad Enschede is een adviesraad van Burgemeester en Wethouders (B&W) op het gebied van de jeugdzorg en de Wmo. De raad toetst op aanvraag de beleidsvoornemens van B&W op de gevolgen voor de betrokken burgers van Enschede (de kwetsbare burger) voordat deze aan de gemeenteraad ter instemming worden aangeboden (gevraagd advies). Daarnaast geeft de Wmo-raad adviezen op eigen initiatief (ongevraagd advies). De samenstelling van de raad weerspiegelt een breed palet aan kennis, ervaring, deskundigheid en netwerken.

Na het beleidsvoorbereidende jaar 2014 vormde 2015 voor de Wmo-raad vooral het jaar van de monitoring en evaluatie van de uitvoering. Omdat het jaar 2015 het eerste praktijkjaar is van het nieuwe beleid wordt dit door de raad ook als een belangrijk overgangsjaar beschouwd waar veel nadruk moet worden gelegd op het leervermogen van de organisatie met vragen als: hoe wordt met terechte klachten omgegaan en hoe worden kennelijke diseffecten opgelost. Het accent kwam daarmee meer te liggen op directe contacten met het ambtelijk apparaat en met functionarissen die direct te maken hebben met de uitvoering van het beleid zoals de Klachtencommissaris Enschede en uitvoerende zorginstaties. Maar ook met vertegenwoordigingen van de betrokken burgers en met de “loketten” die rechtstreeks te maken hebben met de uitvoering van de genomen beleidsmaatregelen zoals wijkteams, Zorgloket, zorg verlenende instanties. Daarbij waren voor de raad vooral de waargenomen trends van belang.

Zowel landelijk als regionaal is er een discussie gaande over de breedheid (= invulling begrip participatie) van de taken en samenstelling van de Wmo-raden. Het college van B&W van Enschede heeft de seniorenraad per 1 juli 2015 gedechargeerd als afzonderlijke adviesraad. De seniorenraad heeft een uitgebreid “testament” opgesteld en in goed onderling overleg is vastgesteld welke taken de Wmo-raad overneemt. Dat betreft naast de aandacht voor preventie en mantelzorg ook de taken gericht op de kwetsbare oudere burger van Enschede. De Wmo-raad wil ook bij deze gelegenheid grote waardering uitspreken voor het vele goede werk dat de seniorenraad heeft verricht voor de senioren van Enschede.

De Wmo-raad is onderverdeeld in werkgroepen met specifieke aandachtsgebieden en kent een vaste maandelijks vergadercyclus (woensdagen): specifieke voorbereiding in de werkgroepen, algemene verdieping op thema's, plenaire bespreking en besluitvorming.

2. Opdracht, samenstelling, ontwikkeling en werkwijze Wmo-raad

In juni 2013 besloot de gemeenteraad op voorstel van het college van burgemeester en wethouders om ingaande 1 juli 2013 een Wmo raad voor Enschede in te stellen.

De Wmo-raad heeft tot taak het college gevraagd en ongevraagd te adviseren over de gemeentelijke beleidsvorming en -uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Wet jeugdzorg. Dit betreft het brede terrein van ondermeer:

- wonen en zorg voor gehandicapten en ouderen.
- mobiliteit: o.a. vervoer en participatie aan de samenleving: o.a. begeleiding en dagbesteding.
- individuele voorzieningen in het kader van de Wmo.
- jeugdzorg.
- maatschappelijke opvang: dak- en thuislozen, verslaafdenzorg, vrouwenopvang.
- leefbaarheid in de wijk.
- ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.
- geestelijke gezondheidszorg (GGZ).

De raad houdt daarbij rekening met de belangen van de Enschedese bewoners in het algemeen.

De Wmo-raad functioneert onafhankelijk van de gemeente of andere instanties zoals belangenorganisaties. De leden worden op persoonlijke titel benoemd en functioneren zonder last of ruggespraak. Zij hebben aantoonbare professionele- of ervaringsdeskundigheid op één of meer onderdelen van het Wmo-beleid of ten aanzien van één of meer van de doelgroepen van het Wmo-beleid. Bij de instelling van de raad is gestreefd naar een brede samenstelling. Onze ervaring is dat dit laatste geslaagd is.

Bij de instelling is bepaald dat ten behoeve van een goede overgang en continuïteit 3 leden afkomstig zouden zijn uit de (per 1 juli 2013 opgeheven) Gehandicaptenraad en eveneens 3 uit de Seniorenraad (deze raad kreeg een beperktere adviesopdracht). Daarnaast zou een van de te benoemen leden afkomstig moeten zijn uit het Kennisplatform Integratie Burgerschap.

In 2015 was de raad als volgt samengesteld: Jonny Barelds, Inge Boomkamp (vanaf 01 oktober), Iet Brinks, Astrid van Dijk, Joke Elferink (tot 01 oktober), Dédé Grützmaker, Inge Habets, Henk Heegen, Elvis Huwaë, Frits Lagendijk (voorzitter), Edsko Swagerman, Jeroen Verhaak (vicevoorzitter vanaf 01 september), Thomas Vijn (vicevoorzitter tot 01 juli) en Mariëtte Wessels.

Thomas Vijn vertrok op 01 juli uit de raad en Joke Elferink op 01 oktober. De raad heeft beide leden zeer gewaardeerd voor hun inzet. Inge Boomkamp werd op 01 oktober van harte welkom geheten als nieuw lid van de raad. Ook werd eind 2015 een succesvolle werving afgerond voor een nieuw lid per 01 januari 2016 (Willem van Gaalen).

Vanaf het begin komt de raad naast de maandelijks (openbare) vergaderingen frequent bijeen voor andere bijeenkomsten. Dat kan zijn voor vergaderingen van subcommissies en werkgroepen, informatieve bijeenkomsten maar ook professionaliseringsbijeenkomsten. Deze laatste zijn zowel gericht op kennisvermeerdering en -verdieping alsook op teambuilding.

Aan de Wmo-raad is een ambtelijk secretaris toegevoegd in de persoon van Katrien de Bock. In de verordening is ook bepaald dat een vertegenwoordiger van de gemeente de vergaderingen bijwoont om informatie en toelichting te geven op ontwikkelingen en adviesaanvragen. Deze functie wordt door Gerrit Dogger vervuld. Regelmatig worden zowel op ons initiatief als op verzoek van de gemeente andere medewerkers uitgenodigd om een toelichting te geven op conceptverordeningen, - besluiten en adviesaanvragen. Met de verantwoordelijke wethouder(s) is regelmatig gesproken over de voortgang van het werk van de Wmo-raad en de uit te brengen en uitgebrachte adviezen.

Door het college is ook besloten om de BTB commissie onder te brengen bij de Wmo-raad. BTB staat voor Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid van gebouwen en openbare ruimten.

3. Commissies

De leden van de Wmo-raad werken in drie verschillende commissies.

- MAIL (Maatschappelijke Opvang, Algemene Voorzieningen, Informele Zorg en Leefbaarheid in buurten en wijken) voor de werkterreinen maatschappelijke opvang, algemene voorzieningen, leefomgeving, wijkontwikkeling, mantelzorg e.d. en ouderen.
- BJJ (Mensen met een beperking, Jeugd en Geestelijke Gezondheidszorg) voor de werkterreinen Jeugd, GGZ en mensen met een beperking. Aan deze commissie wordt de BTB-commissie opgehangen.
- Programma en Communicatie Commissie (PCC) voor de interne organisatie en afstemming op terreinen als informatie, communicatie, begroting, en overige zaken.

MAIL en BJJ vervullen een voortrekkersrol bij de opstelling van gevraagde en ongevraagde adviezen.

3.1. BJJ

De commissie BJJ is begin 2014 gestart door een samenvoeging van drie themagroepen. In 2015 waren er 7 leden van de Wmo-raad actief. Eén lid zit ook in de andere inhoudelijke commissie (MAIL) en een tweede lid maakt deel uit van de organisatorische werkgroep (PCC). Deze twee “linking pins” zorgen over en weer voor afstemming en informatie.

De werkgroep heeft de volgende aandachtsgebieden gerelateerd aan de Wmo en Jeugdwet:

- Mensen met een Beperking
- Jeugd en
- GGZ.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat mensen met een beperking de voorzieningen, hulp en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Het kan gaan om ouderen, gehandicapten of mensen met een psychische kwetsbaarheid. De Wmo zorgt ervoor dat iedereen kan meedoen aan de maatschappij en zo veel mogelijk zelfstandig kan blijven wonen

Wij denken mee bij de voorbereiding en het tot stand komen van beleidsvoorstellen en uitvoeringsmaatregelen. Wij laten ons informeren door cliëntenraden en bezoeken instellingen en instanties die hiermee bezig zijn en onderhouden contacten met de gemeente zodat wij ons werk goed kunnen doen.

Zo zijn er in het kader van “voeling houden met doelgroepen, kennisvermeerdering e.d.”, gesprekken gevoerd en werkbezoeken gebracht aan:

Zorgaanbieders

De Posten, Livio, Manna, Bruggerbosch, Aveleijn, Mediant
Ixta Noa, ondersteunen mensen met een beperking door ervaringsdeskundigen. Bezoek dagopvang aan de Molenstraat

Gemeente Enschede

Leerlingen vervoer in samenwerking met scholen,
Zorgloket en bijwonen van cliëntengesprek
Overleg herinrichting stadskantoor
Eelco Eerenberg, wethouder, gesproken over jeugd
Marianca Hummels beschermd wonen

Andere organisaties, symposia

Landgoed Algoed, Sociaal Hart, cliëntenraad Mediant, Regenboogontbijt, AVI (aandacht voor iedereen) over mantelzorg, Almelo jeugdbescherming, kennismaken Twentse Zorgcentra

Wmo driedaagse, Symposium EKEP in Utrecht, RIBW over beschermd wonen, Grolsch Veste : Samen 14, CIMOT, Senior klachtenconsulent Art. 1 Overijssel en Onderling Sterk.

Commissie BTB

De commissie BTB (Bereikbaarheid, Toegankelijkheid, Bruikbaarheid) maakt als subcommissie deel uit van BJJG waarbij een van de BJJG leden als contactpersoon optreedt. Deze commissie houdt zich bezig met bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van gebouwen, openbare ruimten, vervoer en voorzieningen. Denk daarbij aan verbouwing, nieuwbouw van het ziekenhuis, evenementen enz. Adviezen van de BTB worden in de WMO raad besproken en meegenomen in de advisering naar het college.

De BTB commissie heeft in 2015 veel aandacht besteed aan de website toegankelijk053. Deze website geeft een goed overzicht van de toegankelijkheid van openbare gebouwen, toiletten die wel of niet toegankelijk zijn voor mindervaliden. Maar ook is aangegeven of een hulphond naar binnen mag. De site is in 2016 operationeel geworden.

Toegankelijkheid, in brede zin, heeft veel aandacht gevraagd van de commissie. Het nieuwe ziekenhuis van Medisch Spectrum Twente is bezocht en nogmaals getoetst op toegankelijkheidsaspecten. Ook specifiek voor mensen met een visuele beperking. De commissie was onder de indruk van het nieuwe ziekenhuis en er waren enkele kleine opmerkingen waarvoor nog aandacht gevraagd werd.

Minder blij was de commissie met de verbouwde entree van het Rijksmuseum Twente. Voor de verbouwing kon men met een rolstoel, rollator via een hellingbaan zelfstandig het museum in. Nu is men afhankelijk van een lift die, volgens de gemeente en het museum, wel aan de veiligheidseisen voldoet, maar die voor de mensen die ervan gebruik maken niet veilig aanvoelt. Dat komt mede omdat er geen goede mogelijkheden zijn om je vast te houden tijdens het bewegen van de lift.

Wat de commissie ook belangrijk vindt is het puntje zelfstandig. Het is volgens de commissie van groot belang dat iemand met een beperking zelfstandig ergens kan naartoe gaan en niet aangewezen is op hulp van derden.

Vervoer liep als een rode draad door alle vergaderingen. Met name het Regiotaxi vervoer, verzorgd door de firma Brookhuis, liet veelal te wensen over. Maar ook de nieuwe ontwikkelingen in het openbaar vervoer heeft de commissie beziggehouden met vragen als: "Wat zijn de plannen van de 14 Twentse gemeenten en die van Enschede specifiek?" Goed vervoer is essentieel om zelfstandig te kunnen blijven opereren.

3.2. MAIL

Het jaar 2015 werd gedomineerd door de implementatie van de beleidsplannen die in 2014 waren ontwikkeld in het kader van de nieuwe Wmo. Belangrijkste speerpunt van de commissie was dan ook de vinger aan de pols te houden waar het ging om de gevolgen die dit heeft voor de (kwetsbare) burger die ondersteuning vraagt van de gemeente. Ook het bijstellen, verbeteren en toevoegen van beleid werd met belangstelling gevolgd. In dit kader hebben de leden van de commissie o.a. gesprekken gevoerd met maatschappelijke organisaties, zorgaanbieders en gemeente; hebben zij symposia bezocht en meegekeken in de praktijk.

Maatschappelijke organisaties

Platform Ouderenbonden: themamiddag over de veranderingen in de Wmo: themamiddag over mantelzorg.

Zorgaanbieders

Medisch Centrum Twente: organisatie Mantelzorgondersteuning personeel

De Posten: samenwerking met wijkteam Wesselerbrink/Stroïnklanden, wijkontwikkeling, Allochtone ouderen, pilot populatiefinanciering en scheiding van wonen en zorg.
AriënsZorgPalet en Bruggerbosch: opening ontmoetingscentrum voor dementerende ouderen en hun mantelzorger(s)
Manna: ervaringen met de uitvoering van huishoudelijke ondersteuning

Gemeente Enschede

Beleidsambtenaren:

- Henny Maartens over het actieplan mantelzorg en over de invulling van de Mantelzorgwaardering
- Herma Scholten over de verbinding Wet langdurige zorg – Wmo en niet toewijsbare wijkverpleegkundige zorg

Managers:

- 3x Heino van der Els en 1x Sander Meijer, beiden wijkteammanagers over de voortgaande lijn gedurende het jaar, samenwerking met derden, knelpunten, wachttijden, nieuwe ontwikkelingen enz.
- Nardy Stegeman, manager Zorgloket en Wmo consulenten over werkwijze, samenwerking met de wijkteams, knelpunten, wachttijden, enz.

Wethouder Hans van Agteren over het aanbestedingsplan openbaar vervoer, in het bijzonder OV 65+

Praktijkonderzoek

Maatschappelijke ondersteuning: van aanmelding tot beschikking.

- meekijken en mee luisteren met het werk van de zorgloketmedewerker in de praktijk
- Bijwonen van gesprekken die Wmo-consulenten hadden met aanvragers, bij hen thuis of in het Stadsdeelkantoor.
- contact met de consulenten over de beschikkingen op die aanvragen

Congressen

“De nieuwe oudere”- hoe willen we oud worden in de toekomst?

Georganiseerd door VILANS en MOVISIE in het kader van de campagne “Beter Oud”

3.3. PCC

De Programma & Communicatie Commissie (PCC) is halverwege 2014 ingericht om de interne gang van zaken van de Wmo-raad te organiseren. Thematisch gezien gaat dit om interne en externe communicatie, programmavorming en vormgeving van inhoudelijke organisatie. De PCC bestaat uit de voorzitter, de vicevoorzitter, een afgevaardigde van de BJC commissie en een afgevaardigde van de MAIL commissie. In 2015 heeft de PCC zich vooral gericht op het coördineren van adviesvorming, het organiseren van de infrastructuur voor de Wmo-raad (gebruik digitale toepassingen) en het organiseren van de verdiepingsbijeenkomsten m.b.t. verschillende onderwerpen die relevant zijn voor advisering. De PCC wordt ondersteund door de betrokken beleidsambtenaar en ambtelijk secretaris.

4. Adviezen 2015

Hieronder vindt u een samenvatting van de *belangrijkste adviezen* van de Wmo-raad. In geval daarop een formele reactie van het College van B&W is ontvangen vermelden wij dat daarbij (voor de volledige tekst zie www.wmoraadenschede.nl).

I. Advies Beleidsregel gebruikelijke hulp - 12 januari 2015.

1. Wij hechten wij grote waarde aan de in het Nederlandse rechtssysteem gehanteerde basisbegrippen van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid. Wij constateren een zekere spanning tussen de handhaving van deze begrippen en het streven naar maatwerk. Wij adviseren u te inventariseren welke maatwerkvoorzieningen kunnen worden geclusterd en deze voor de volgende jaren te voorzien van een min of meer vaste normering.
2. Wij stellen voor om volgende de tekst van het Ministerie van VWS in de beleidsregel op te nemen: "Gebruikelijke hulp is de hulp die mensen elkaar normaal gesproken geven als zij een gezin vormen of samen leven. Bijvoorbeeld helpen met eten koken, afwassen, stofzuigen en de kinderen aankleden en naar school brengen. Als een van de ouders ziek is, zullen gezinsleden vaak een aantal van deze taken kunnen overnemen".
3. Wij stellen voor de tekst te wijzigen in: "Gebruikelijke hulp wordt verwacht van de huisgenoten tot wie gerekend worden de partner, ouders, inwonende kinderen en anderen die tot de leefeenheid behoren. Voor anderen die tot de leefeenheid behoren gaat het in dit en volgende artikelen om personen van 18 jaar of ouder.

II. Advies Nota Regenboogbeleid - 24 februari 2015.

1. De nota past binnen de doelstelling van de Wmo raad voor zover het de kwetsbare burgers van Enschede betreft, dit ongeacht leeftijd, afkomst, geslacht of seksuele voorkeur.
2. Enschede krijgt geld van het Rijk om de acceptatie van de LHBTI in Enschede te vergroten. Er zijn echter veel meer minderheden. Onze vraag is: zijn er in Enschede nog meer initiatieven, al dan niet gefinancierd vanuit het Rijk, om de acceptatie van minderheden op basis van cultuur of geloof bespreekbaar te maken?
3. Wij bevelen aan om bij de te vormen werkgroep bij het thema "Zorg en Welzijn", ook een gehandicapte LHBTI, of oudere LHBTI te laten deelnemen.
4. Tot slot bepleiten wij, aansluitend aan eerdere adviezen, voor het goed monitoren van de gevolgen van dit beleid.

III. Advies BTB cie over toegankelijk maken Rondje Enschede.

Enkele leden van de BTB commissie hebben het Rondje Enschede bekeken op aspecten van toegankelijkheid voor mensen die zich voortbewegen in een elektrische rolstoel of scootmobiel. De Wmo-raad heeft aan B&W de volgende aanbevelingen gestuurd.

1. Op enkele plaatsen is het Rondje Enschede absoluut ontoegankelijk voor rolstoel- en scootmobiel gebruikers. Op die plaatsen is verharding en/of verbreding van de weg noodzakelijk.
2. In een kaart of via een app aangeven waar goed toegankelijke toiletten zijn voor mindervaliden.
3. Daar waar de route niet of onvoldoende aangepast kan worden, een route aangeven die gebruikt kan worden voor gebruikers van een elektrische rolstoel of scootmobiel.
4. De paaltjes die de route aangeven zijn niet uniform geplaatst en niet altijd duidelijk.

IV. Advies Aanvullende regeling inkomensondersteuning chronisch zieken en gehandicapten – 25 april 2015.

1. Ons advies bestaat dan ook voornamelijk uit een aantal vragen ter overweging.

2. Vallen er mensen uit de boot die wel aan de oude criteria voldeden en niet meer aan de nieuwe criteria? Zo ja wat is voor deze groep nog mogelijk?
3. Hoe gaat de gemeente hiermee om?
4. Wordt er bij gebleken ontoereikendheid een algemene korting voor iedereen toegepast of een gedifferentieerde korting gebaseerd op het inkomensniveau?
5. Kunnen cliënten met een betaalachterstand wel aanvullend verzekerd worden en welke rol neemt de gemeente in in de deze situatie?
6. Wordt in de evaluatie en de voorstellen voor het beleid 2016 hier concreet aandacht aan besteed?

Reactie B&W d.d. 10 april 2015

- Het antwoord is (helaas), dat er mensen zullen zijn die in voorgaande jaren de Wtcg-uitkering en/of de CER hebben ontvangen, maar die nu niet in aanmerking komen voor een tegemoetkoming van de gemeente. Daarom hebben wij er voor gekozen om het geld dat nog wel beschikbaar is, juist voor deze groepen te gebruiken.
- Wij kunnen nu ook niet overzien of en hoeveel mensen er i.v.m. dit type (extra) kostenposten een beroep zullen doen op de regeling.
- Mocht het budget niet toereikend blijken te zijn, dan gaan wij niet over tot een algemene of gedifferentieerde korting.
- Iedereen met een inkomen tot 120% sociaal minimum, die niet verzekerd is in Garant Verzorgd 3 komt in aanmerking. Men ontvangt dan echter niet, zoals bij Garant Verzorgd 3 wel het geval is, het gehele eigen risico terug, maar wel een tegemoetkoming van €100,-.
- Zoals u weet hebben wij bij de behandeling in de raad eind vorig jaar over de CZM, toegezegd dat het geheel (de CZM én deze aanvullende regeling) in samenhang geëvalueerd zal worden en dat er wat betreft het vervolg in 2016 op basis daarvan opnieuw zal worden besloten op welke manier wij de inkomensondersteuning van chronisch zieken en gehandicapten gaan vormgeven.

V. Advies Kaders en actieplannen vrijwillige inzet en mantelzorg – 24 augustus 2015

1. Wij adviseren u in de actieplannen een definitie op te nemen van de begrippen mantelzorg, mantelzorger, vrijwilliger en zorgvrijwilliger.
2. Wij adviseren u een plan te maken voor het opsporen van (overbelaste) autochtone en allochtone mantelzorgers en met zorginstellingen, huisartsen en schakelwijkverpleegkundigen afspraken te maken over de uitvoering hiervan.
3. Wij adviseren om in het actieplan op te nemen of en zo ja welke groepen mantelzorgers specifieke aandacht behoeven dan wel te motiveren waarom er geen beleid voor specifieke groepen wordt ontwikkeld (zie ook pt 11).
4. Wij adviseren u goed na te gaan of de begeleiding van mantelzorgers redelijkerwijs zonder formatie-uitbreiding kan worden toegevoegd aan de wijkteams en of het van voldoende realiteit getuigt dat de scholing van alle medewerkers op kwalitatief hoog niveau nog dit jaar kan worden gerealiseerd. Ook adviseren wij aan de te behalen resultaten “het overdragen van kennis met betrekking tot signalen van overbelasting” toe te voegen.
5. Wij stellen voor dat u op korte termijn met een voorstel komt over de invulling van een mantelzorgcompliment in 2015. Datzelfde geldt voor richtlijnen voor de wijkteams voor de besteding van de hiervoor beschikbare middelen.

Reactie B&W d.d. 01-09-2015

- De definities van mantelzorg, mantelzorger, vrijwilliger en zorgvrijwilliger zullen toegevoegd worden.
- Terecht dat de allochtone mantelzorgers ook als belangrijke doelgroep worden aangemerkt in de mantelzorgondersteuning. Dit geldt ook zo voor de jonge mantelzorger of de mantelzorger

die zorgt voor een dementerende partner of ouder. Het betreffen groepen die in toenemende mate onder druk komen te staan (net als alle mantelzorgers) maar zich lastig in kaart laten brengen. De gemeente heeft ervoor gekozen om geen specifieke doelgroepen te benoemen. Mantelzorg kan door iedereen worden geleverd (en overbelasting kan iedereen overkomen).

- De kern van deze actie in het actieplan is dat er afspraken gemaakt gaan worden over de herkenning en erkenning van mantelzorgers in de Enschedese samenleving. Hier is naast de wijkteams als spin in het web (inclusief directe contacten met de huisarts als belangrijk informatiebron) ook een belangrijke rol weggelegd voor het kennisnetwerk mantelzorg. Daarbij staan kennisdelen en de realisatie van betere samenwerking tussen professionals in welzijn en zorg centraal. Dit moet ervoor zorgen dat signalen eerder worden opgepakt en ook de moeilijk bereikbare groepen beter worden bereikt.
- Het gaat bij de inzet van vrijwilligers niet alleen om zorgvrijwilligers. Uit de focusgroepen en de reacties van de betrokken organisaties blijkt dat vrijwilligers op diverse manieren een mantelzorger kunnen ondersteunen. Mochten hier specifieke kwaliteiten voor nodig zijn, dan wordt gezorgd voor adequate begeleiding. Vrijwilligers 053 is zich bewust van de speciale positie van deze vrijwilligers en de mogelijkheid dat een vrijwilliger zich toch mantelzorger gaat voelen vanwege jarenlange betrokkenheid. Hier zal extra aandacht voor zijn. Dit zal onderdeel zijn van de opdracht voor Vrijwilligers 053 nieuwe stijl.
- Uw signaal ten aanzien van het mantelzorgcompliment 2015 is duidelijk. Wij komen op korte termijn met een voorstel hiervoor waarbij ook uw idee over een grote opvallende advertentie (bijvoorbeeld op de dag van de mantelzorg) meegenomen zal worden.
- U constateert terecht dat niet alle mantelzorgers (23% van de inwoners van Enschede voelen zich mantelzorger) bij de wijkteams bekend zijn. Dat is ook niet echt noodzakelijk. Daarom is en blijft signalering en melding door andere professionals van groot belang om in samenwerking overbelasting te voorkomen en waardering te kunnen laten blijken. Voor de wijkteams worden richtlijnen ontwikkeld waarbij individuele omstandigheden van de mantelzorger aard en omvang van de waardering mede bepalen.

VI. Advies Kadernota kwaliteit Wmo en jeugdhulp – d.d. 01-09-2016.

1. Wij adviseren u bij de uitwerking van de kadernota duidelijk aangeven op welke wijze u de kwaliteitszorg van de wijkteams (incl. het Zorgloket) als uitvoerende organisatie wilt bewaken in relatie tot uw taak op
2. stelselniveau.
3. Wij stellen voor in het schema als resultaat ook op te nemen “lang en veilig zelfstandig thuis wonen van kwetsbare volwassenen.”
4. Wij adviseren u bij de uitwerking van de kadernota vooral gebruik te maken van bestaande meetinstrumenten en waar mogelijk kwaliteitseisen aan de voorkant vast te stellen.

VII. Advies concept subsidieverordening Algemene Voorzieningen – d.d. 19-10-2016.

1. De bestuurlijke vorm is omgekeerd. Naar ons weten ontbreekt een beleidskader dat eerst is vastgesteld en vervolgens de bijbehorende verordening. Dit komt vooral in het gedrang bij de praktische uitwerking van artikel 5.
2. Een termijn waarbinnen het college een besluit moet nemen ontbreekt.
3. Hoewel wij de bewaking van vooral de kwaliteit van de aanbieders, waaronder klachtenprocedures, van harte ondersteunen, adviseren wij de concept-verordening nog eens goed te screenen op de vele en mogelijk elkaar overlappende verplichtingen omdat die kunnen leiden tot onnodige kosten en bureaucratie.
4. Wij adviseren in artikel 13 dan wel, in de toelichting, expliciet op te nemen dat dit mede bedoeld is om nieuwe/onverwachte activiteiten in de loop van een kalenderjaar te kunnen subsidiëren.

Reactie B&W d.d. 19 oktober 2015.

- Van een “omgekeerde bestuurlijke volgorde”, waarbij eerst de verordening tot stand komt en dan pas het beleidskader, is volgens ons geen sprake. Het beleidsplan Wmo geldt in dit geval als kader. Daarin is vastgelegd dat de Gemeente Enschede inzet op het versterken van ondersteuning door middel van algemene voorzieningen. Deze subsidieverordening is een uitwerking daarvan, die de bekostiging van deze voorzieningen mogelijk maakt.
- Uw constatering dat niet exact duidelijk is welke activiteiten wel en niet subsidiabel zijn is terecht. Dat is echter niet het gevolg van het ontbreken van een beleidskader, maar van de transformatie die we aan het doormaken zijn in het sociaal domein, waarbij ook vernieuwende activiteiten een kans moeten krijgen.
- U waarschuwt voor te veel en overlappende verplichtingen, om bureaucratie te voorkomen. Wij zijn van mening dat daarvan geen sprake is. De aanbieders (ook kleine/nieuwe) die de verordening tijdens de periode van ter inzagelegging hebben kunnen lezen, hebben ook geen opmerkingen in die richting gemaakt.

VIII. Advies Opheffen toilet Jacobusgang – 19-10-2016.

1. Wij stellen voor het mindervalidentoilet in de Jacobusgang op te heffen. Dit mede gezien de goede mogelijkheden bij horecagelegenheden, waarmee ook de gelijkwaardigheid van mindervaliden wordt vergroot.
2. Daarbij moeten dan wel afspraken worden gemaakt over een goede en duidelijke communicatie over het besluit tot opheffing en over waar mindervalidentoiletten in de binnenstad goed beschikbaar zijn.

IX. Advies Regiovisie vervoer Samen op weg – 19-10-2016.

1. Ook in deze visie wordt de trits sociale omgeving/algemene voorzieningen/maatwerk toegepast. Dit in de huidige tijdsgeest op zich begrijpelijk beginsel mag niet doorschieten naar; “u redt u maar”. De druk op bijvoorbeeld mantelzorgers is al hoog en wordt steeds hoger. Dit kan gemakkelijk leiden tot verminderde mobiliteit van de kwetsbare burger en contraproductief werken in de evenzeer zo door u gewenste participatie in de samenleving. Wij zijn benieuwd hoe u dit aspect uitwerkt voor Enschede.
2. Aanvullend Openbaar Vervoer: de Regiotaxi is destijds opgezet als aanvulling op het OV in gebieden die op dit gebied slecht bediend worden, en is toegankelijk voor iedereen. Daarvoor in de plaats wordt volgens de visie ingezet op een efficiënte combinatie tussen structureel maatwerk in de piekuren en incidenteel maatwerk in de daluren. Goed en algemeen toegankelijk OV is van belang voor alle burgers van Enschede om te participeren in de maatschappij. De raad is benieuwd naar de uitwerking van aanvullend OV voor Enschede.
3. Periodieke evaluatie: wij adviseren u in de lokale uitwerking een duidelijke route op te nemen voor de evaluatie en eventueel noodzakelijke bijstelling. Een en ander in grote betrokkenheid van de doelgroepen, gebruikers en aanbieders.
4. Klachten afhandeling: wij adviseren u in de lokale uitwerking een duidelijke klachtenhandeling op te nemen voor de gebruikers (één loket) en de uitkomsten zorgvuldig te monitoren en rapporteren.

Reactie B&W d.d. 14 oktober 2016.

- Ons integrale beleid is erop gericht om inwoners te ondersteunen waar nodig. Dat betekent dat we in samenhang met de ondersteuning mantelzorg, vrijwilligers etc. naar de behoeften van inwoners/gebruikers het vervoer inrichten.
- Wij onderschrijven uiteraard dat goed en algemeen toegankelijk OV van belang is voor alle burgers van Enschede. In de vertaling van de “Twentse visie op vervoer” naar uitvoering

(bestek en aanbesteding) zullen wij erop toezien dat dit uitgangspunt voldoende vorm en inhoud krijgt.

- Wij zullen bij de aanbesteding afspraken maken over evaluatie, kwaliteit en cliënttevredenheid. Ook met betrekking tot klachtenafhandeling zullen we in de aanbesteding afspraken maken.

X. Advies Ontoegankelijkheid Rijksmuseum Twenthe – 10-12-2016.

Het Rijksmuseum Twenthe was voor mensen met een fysieke beperking altijd goed toegankelijk. Men kon zonder hulp van derden het museum bezoeken. De hellingbaan voldeed in die zin volledig. Na de verbouwing is de toegankelijkheid van het museum een stuk minder geworden, zo niet nagenoeg onmogelijk. De Wmo raad verzoekt u om:

1. in de toekomst erop toe te zien dat bij verbouwingen van openbare gebouwen de toegankelijkheid voor mensen met een (fysieke) beperking gewaarborgd blijft, c.q. wordt gerealiseerd;
2. in contact te treden met de directie van het Rijksmuseum Twenthe om te komen tot een adequate oplossing van de toegankelijkheid voor bezoekers met een fysieke beperking.

Reactie wethouder Hatzenboer d.d. 28 januari 2016.

1. Bij de aanleg van de nieuwe entree heeft het Rijksmuseum Twenthe erg zijn best gedaan om die toegankelijkheid te regelen, in overleg met een vertegenwoordiger van de BTB-commissie. Mede naar aanleiding van uw brief is hierover inmiddels meerdere malen contact geweest tussen museum, Wmo-raad en gemeente. Dat heeft ertoe geleid dat het museum nogmaals kritisch heeft gekeken naar mogelijkheden om de situatie te verbeteren.
2. Ik heb de afdeling Vergunningen op het hart gedrukt om tijdens het proces van vergunningverlening voor nieuwe bouwprojecten te waken voor de toegankelijkheid voor mensen met een fysieke beperking.

Bijlage: afkortingen

BTB (commissie)	: Bereikbaarheid, Toegankelijkheid, Bruikbaarheid
CIZ	: Centrum Indicatiestelling Zorg
GGZ	: Geestelijke Gezondheids Zorg
OZJT	: Organisatie Zorg en Jeugdhulp Twente
Pgb	: Persoonsgebonden Budget
POOB	: Plaatselijk Overleg Ouderen Bonden
SIZT	: Stichting Informele Zorg Twente
Wmo	: Wet maatschappelijke ondersteuning
Wtcg	: Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
ZIN	: Zorg in Natura

Colofon

Uitgave Wmo-raad Enschede
Mei 2016
Postbus 20
7500 AA Enschede
Tel. 053 4817114
www.wmoraadenschede.nl
info@wmoraadenschede.nl